

KÜRESEL GELİŞMELER BÜLTENİ

TİM TÜRKİYE
İHRACATÇILAR
MECLİSİ

ABD-Çin İlişkileri Yeniden Geriliyor

İki süper güç ABD ve Çin arasında yaşanan balon krizi bir parça yumuşarken ABD'den Tayvan'a planlanan üst düzey ziyaretin ilişkileri yeniden gerebileceğine dikkat çekiliyor. Ağustos ayında tansiyonu üst seviyeye çıkaran Nancy Pelosi ziyaretinden sonra 40 yıl içinde Tayvan'ı ikinci kez üst düzey bir Amerikalı yetkili ziyaret etmiş olacak. ABD Başkanı Joe Biden ise balon krizini görüşmek üzere Çin Devlet Başkanı Şi Çi ping ile görüşme niyetinde olduğunu söyledi. Biden, Çin ile rekabeti "sorumlu bir şekilde yöneteceklerini ve rekabeti bir krize dönüştürmeyeceklerini" belirtti. Pekin yönetimi, çok kısa bir süre önce egemenlik ihtilafı içinde olduğu Tayvan'a silah satışı nedeniyle ABD'li iki savunma şirketine ithalat ve ihracat yasağı getirmişti.

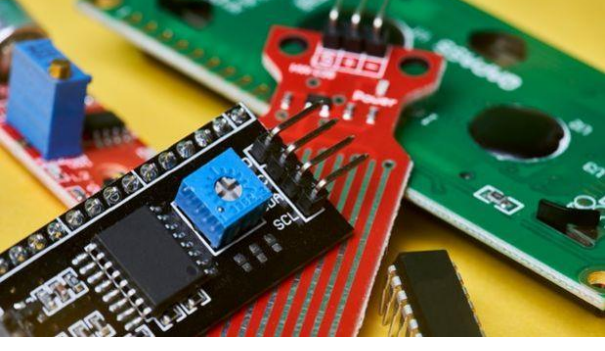

BM'den Türkiye'deki Depremzedeler İçin 1 Milyar Dolar İnsani Yardım Çağrısı

BM Genel Sekreteri Antonio Guterres, yaptığı yazılı açıklamada, büyük depremde etkilenen Türk halkı için insani yardım çağrısı yaptı. Fonlamanın üç aylık süreye yayılacağını ve yardım örgütlerinin hükümet tarafından yürütülen çalışmalara katkısını hızlandırmayı hedeflediğini belirten Guterres, özellikle gıda, güvenlik, eğitim, su ve barınma alanlarında 5,2 milyon kişiye yardım konusunda katkı sağlanacağını belirtti.

Guterres, "Türkiye dünyadaki en fazla sığınmacıya ev sahipliği yapan ülke ve Suriyeli komşularına karşı yıllardır büyük cömertlik yapıyor." ifadesini kullandı. Guterres, kaybedilecek zaman olmadığına ve ihtiyaçların çok büyük olduğuna dikkati çekerek, "Uluslararası topluma, zamanımızın en büyük doğal afetine karşı düzenlenen bu teşebbüsü tam olarak desteklemeleri için çağrıda bulunuyorum." ifadesine yer verdi.

ABD'den 2030'a Kadar Çip Üretim Merkezi Kurma Hedefi

ABD Ticaret Bakanı Gina Raimondo, gelişmiş yarı iletken üretimi için 2030 yılına kadar en az iki büyük ölçekli üretim merkezi kurmayı hedeflediklerini açıkladı. "CHIPS Yasası ve Amerika'nın Teknolojik Liderliği için Uzun Vadeli Vizyon" başlıklı konuşmasında Raimondo, ABD'nin teknoloji ve inovasyonda liderliğini sağlamlaştırmaya yönelik uzun vadeli hedeflerini anlattı.

Raimondo, CHIPS yasasının ülkenin geleceği için önemli yatırımlar yapma fırsatı sunduğunu belirterek, "Bu yasanın teşvik ettiği araştırma, inovasyon ve üretim, gelecek yıllarda ekonomik ve ulusal güvenliğimizi güvence altına alarak teknolojik süper güç olmamızı sağlayabilir." değerlendirmesinde bulundu. Söz konusu yasa kapsamında gelecek hafta ilk finansman başvurularının alınmaya başlanacağını aktaran Raimondo, bu finansmanın şirketleri ABD'de yarı iletken üretmeye teşvik edeceğini vurguladı. Raimondo, gelecek aylarda tedarik zinciri şirketleri ve Ar-Ge yatırımları için ek finansman imkanları sunacaklarını kaydetti.

JPMorgan, ChatGPT Kullanımını Engelledi

JPMorgan Chase & Co. yapay zekâ sohbet robotu ChatGPT'nin personeli tarafından kullanılmasını engelledi. Kimliğinin açıklanmasını istemeyen kaynak, ChatGPT'nin kısıtlama kararının üçüncü taraf yazılımlarla ilgili kontrolleri içerdiğini ve firma genelindeki tüm çalışanları kapsadığını söyledi. OpenAI şirketi tarafından geliştirilen ChatGPT son aylarda bir internet fenomeni haline geldi.

DTÖ: Savaşa Rağmen Küresel Ticaret Dirençli Kaldı

Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ), Ukrayna'daki savaştan büyük ölçüde etkilenen ekonomilerin alternatif tedarik kaynakları bulmasıyla küresel ticaretin dirençli kaldığını ve 2022'ye ilişkin kötümser tahminlerden daha iyi performans gösterdiğini bildirdi. "Ukrayna'da Savaşın Bir Yılı: Küresel Ticaret ve Kalkınma Üzerindeki Etkinin Değerlendirilmesi" başlıklı raporda, Ukrayna'daki savaştan büyük ölçüde etkilenen ekonomilerin alternatif tedarik kaynakları bulmasıyla küresel ticaretin dirençli kaldığı ve 2022'ye ilişkin karamsar tahminlerden daha iyi performans gösterdiği ifade edildi.

Samsung, Telefon İle Uydu Arasında İletişim Kuracak

Güney Koreli teknoloji şirketi Samsung, iletişimde yeni bir dönemin kapılarını aralıyor. Samsung akıllı telefonlar için uydu tabanlı iletişim çözümünü hayata geçireceğini duyurdu. Şirket, akıllı telefonlar için uydu tabanlı iletişim sağlayacak çözümüyle, 5G uydu iletişiminin ticarileştirilmesini hızlandırmayı ve 6G odaklı Her Şeyin İnterneti (IoE) döneminin önünü açmayı planlıyor. Samsung, karasal ağların erişemediği dağlar,

çöller ve okyanuslarda NTN ile iletişimi sağlayacak. Samsung, 6G'nin gelişine hazırlık olarak dünya genelinde hibrit karasal-NTN iletişim ekosisteminde büyük pazar payı almayı hedefliyor. NTN, dağlarda, çöllerde veya okyanusun ortasında, daha önce karasal ağlar tarafından erişilemeyen bölgelere bağlantı sağlamak için uyduları ve diğer karasal olmayan araçları kullanan bir iletişim teknolojisi. Afet bölgelerinde çalışabilirliğin

sağlanmasında ve insansız uçaklar ve uçan arabalar gibi gelecekteki kentsel hava hareketliliğine (UAM) güç sağlamada da kritik öneme sahip olacak.

AB, Ukrayna İle Vergisiz Ticareti Sürdürmeye Hazırlanıyor

Avrupa Birliği (AB) Komisyonu'nda, Ukrayna'dan ithal edilen bütün ürünlerdeki gümrük vergileri ve kotaları 1 yıl için kaldırılacak bir düzenleme gündeme geldi. Ukrayna'yı ekonomik olarak desteklemek için hazırlanan ve ülkeye çeşitli ticari imtiyazlar sağlayacak "Özerk Ticaret Tedbirleri" açıklandı.

Buna göre, Ukrayna'nın AB ülkelerine ihraç edeceği bütün ürünlerdeki ithalat vergileri, kotalar ve ticari savunma önlemleri 1 yıl süreyle askıya alınacak. Bu uygulama ile Ukraynalı üreticiler, ihracatçılar ile Ukrayna ekonomisine destek verilmiş olacak. Benzer bir düzenleme geçen yıl da uygulamaya konmuştu.

Teklif, bu aşamadan sonra Avrupa Parlamentosu (AP) ve üye ülkeler tarafından resmen onaylanmasının ardından AB Resmi Gazetesi'nde yayımlanarak yürürlüğe girecek.

Google Cloud ile Tezos'tan Web3 Ortaklığı

ABD'li teknoloji şirketi Google, Cloud Servisinin, Tezos ile Web3 alanında ortak çalışacaklarını duyurdu. Akıllı sözleşmelerin uygulanması için bir platform görevi gören açık kaynaklı bir blok zinciri olan Tezos ile işbirliğine giden Google Cloud, müşterilerine Web3 teknolojisini sunacak. Anlaşma doğrultusunda Tezos'un desteklediği startup'lar da Google Cloud'un birçok hizmetinden faydalanabilecek.

Google Cloud'un blok zinciri alanına dahil olduğu ilk ortaklık bu değil. Şirket Eylül ayında da Ronin ağı üzerinde bir doğrulayıcı node çalıştırma konusunda anlaşmaya varmıştı.

İngiltere ve AB, Kuzey İrlanda Protokolü İçin Anlaşmaya Vardı

İngiltere Başbakanı Rishi Sunak ve AB Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen, Brexit sonrası taraflar arasında sorun haline gelen Kuzey İrlanda Protokolü'nü görüşmek üzere Windsor'da bir araya geldi.

Görüşmenin ardından düzenlenen basın toplantısında Sunak, "Bugünkü Windsor Çerçeve Anlaşması, İngiltere'de ticaretin sorunsuz şekilde yapılmasını, Kuzey İrlanda'nın yerini ve Kuzey İrlanda halkının egemenliğini koruyor." dedi. Sunak, sağlanan ilerlemeyle Kuzey İrlanda ile ticaret ve gümrük süreçlerine ilişkin belirsizliklerin giderilmesi için yollar bulduklarını ve üç büyük adım attıklarını ifade etti.

Bu adımlardan ilkinin Birleşik Krallık içinde ticaretin sorunsuz akışı olduğunu aktaran Sunak, Kuzey İrlanda'ya gidecek ürünlerin 'yeşil şerit', AB'ye gitme ihtimali bulunan ürünlerin ise 'kırmızı şerit' olarak ayrılacağını anlattı. Sunak, 'yeşil şerit' ürünlerinde gümrük bürokrasisinin kaldırılacağını ve Kuzey İrlanda Protokolü'nde yer alan, ürünlerin kontrolünün İrlanda Denizi'nde yapılmasına ilişkin kararın artık uygulanmayacağını belirtti. İkinci adımın İngiltere'deki ürünlerin Kuzey İrlanda'da da olacağına ilişkin olduğunu söyleyen Sunak, "İngiltere marketlerindeki tüm ürünler Kuzey İrlanda'da da olacak. Ayrıca, bugünkü anlaşma ilaçlar konusunda da bir dönüm noktası. İngiltere otoritelerinin onayladığı ilaçlar Kuzey İrlanda'da da erişilebilir olacak." bilgisini paylaştı.

Sunak, üçüncü önemli adımın ise Kuzey İrlanda halkının egemenliğini korumaya yönelik olduğunu ifade ederek, Kuzey İrlanda Meclisi'nin bu yasalar ve yasaların uygulanması üzerinde söz sahibi olacağını, Belfast Anlaşması'nın korunacağını söyledi.

Windsor Çerçeve Anlaşması'nı bir "dönüm noktası" olarak tanımlayan Sunak, anlaşmanın uygulamada karşılaşılan problemlerin çözümüne katkı sunacağını aktardı.

Portekiz, Konut Krizi Sebebiyle 'Altın Vize'yi Sonlandırıyor

Portekiz Başbakanı Antonio Costa, artan kira ve konut fiyatlarıyla başa çıkmak için 'Altın Vize' uygulamasının sonlandırıldığını duyurdu. Buna göre, tartışmalı uygulama sonlandırılırken, Airbnb ve diğer kısa süreli ev kiralama uygulamalarındaki yeni lisans alımları yasaklandı.

Konut sektöründeki uzmanlar, ülkedeki düşük maaşların, varlıklı yabancıları yatırım yapmaya teşvik eden politikaların ve turizme dayalı bir ekonominin yıllardır yerel halkın konut kiralamasını veya satın almasını zorlaştırdığını düşünüyor.

Portekiz'deki yüzde 8,3'lük enflasyon oranının konut sorunu daha da kötüleştirdiğini belirten uzmanlar, 2022'de yalnızca Lizbon'da kiraların yüzde 37 oranında arttığını söyledi.

Moskova Borsası'ndan TL Cinsinden Vadeli İşlem Kararı

Moskova Borsası'ndan (MOEX) 1 Mart'ta Türk lirası-Rus rublesi cinsinden vadeli işlemlere başlanacağı bildirildi. MOEX açıklamasında, Türk lirası ile Hong Kong dolarına yönelik talebin arttığı belirtildi.

Bu nedenle, Moskova Borsası'nın 1 Mart'ta Türk lirası-Rus rublesi ve Hong Kong doları-Rus rublesi cinsinden vadeli işlemlere başlayacağı kaydedilen açıklamada, borsa müşterilerinin söz konusu döviz cinslerinde Haziran, Eylül ve Aralık 2023 ile Mart 2024 tarihlerinde yapılacak sözleşmelere erişebileceği bilgisine yer verildi.

Rusya'dan Türkiye'ye Vize Kolaylığı

Rus hükümeti, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 19 ülkenin vatandaşlarına, otel rezervasyonuna bağlı olarak 6 aya kadar vize verebilecek.

Söz konusu vatandaşlara 6 aya kadar vize verilmesine karar verilirken, vize kolaylığı sağlanacak ülkeler arasında Türkiye'nin yanı sıra Çin ve Suudi Arabistan gibi ülkeler de yer alıyor.

UAEA, İran'da %83,7 Zenginleştirilmiş Uranyum Tespit Etti

Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (UAEA) müfettişlerinin İran'ın Fordo Nükleer Tesisi'nde yüzde 83,7 oranında zenginleştirilmiş uranyum parçacıkları tespit ettiği bildirildi.

UAEA, Yönetim Kurulu üyesi ülkelerle her 3 ayda bir paylaştığı İran'ın nükleer faaliyetlerini ele alan raporunda, bu ülkede yüksek düzeyde zenginleştirilmiş uranyum parçacıklarının tespit edildiği bilgisine yer verdi.

Raporda, müfettişlerin 21 Ocak'ta İran'ın yer altı tesisi Fordo'da iki kademeli IR-6 santrifjünün daha önce beyan edilenden "önemli ölçüde farklı" bir şekilde yapılandırıldığını fark ettiği, buradan alınan numunelerin yüzde 83,7'ye varan saflıkta parçacıklar olduğunun belirlendiği kaydedildi.

Ajansın raporunda, "İran, ajansa zenginleştirme seviyelerinde

'istenmeyen dalgalanmaların' geçiş döneminde meydana gelmiş olabileceğini bildirdi." ifadesine yer verildi.

AB Rusya'ya Yeni Yaptırımlarının Detaylarını Açıkladı

AB Konseyi, üye ülkeler tarafından kabul edilen ve resmi onay süreci tamamlanan Rusya'ya yönelik yaptırım paketinin detaylarını açıkladı.

Buna göre, AB, yaptırım listesine 87 kişi ve 34 kuruluşu daha ekledi. Rusya'nın askeri faaliyetlerinden, siyasi kararlarından, dezenformasyondan, çocukların zorla evlat edinilmesinden, Ukraynalı sivilleri ve altyapıyı hedef alan insansız hava araçlarının (İHA) geliştirilmesinden sorumlu olanlara seyahat yasağı getirildi ve bu kişilerin mal varlıkları donduruldu.

Rusya Federasyon Konseyi üyeleri, 19 bakan yardımcısı, çeşitli federal kurum başkanları da dahil çok sayıda hükümet yetkilisi ile 4 Duma milletvekili yaptırım listesinde yer aldı.

Rus askeri liderleri ve Ukrayna'da konuşlanmış Wagner grubunun iki komutanı ile birlikte füze, İHA, uçak, askeri araç, savaş gemisi veya kontrol sistemleri üreten ve Rus Silahlı Kuvvetlerine bunları tedarik eden şirketler de yaptırıma tabi tutuldu.

Ukrayna'nın yasa dışı ilhak edilmiş bölgelerindeki savcılar da yaptırım kapsamına alındı. Rusya'daki büyük televizyon kanalları ve medya gruplarındaki üst düzey yöneticiler ve sunucular da yaptırım listesine girdi.

Euro Bölgesi'nde Ekonomik Güven Yavaşladı

Avrupa Birliği (AB) Komisyonu'nun verilerine göre Euro Bölgesi'nde Tüketici Güveni Şubat ayında 99,8'den 99,7'ye geriledi. Ekonomistler artışın 4. ayda da devam etmesini bekliyordu.

Veri, ekonomideki toparlanmanın sekteye uğradığına ilişkin endişelere neden oldu.

Hizmet ve imalat sektörleri de bu dönemde gerilerken tüketici güveni Şubat'ta eksi 19'a yükselerek 1 yılın zirvesine çıktı.

Dünya Bankası'ndan Ukrayna İçin 2,5 Milyar Dolarlık Ek Hibe

Dünya Bankası Grubu, Ukrayna-Rusya savaşının birinci yılında Ukrayna için 2,5 milyar dolarlık ek hibe açıkladı.

Bankadan yapılan açıklamada, söz konusu 2,5 milyar dolarlık hibeyle temel hizmetlerin ve hükümet işlevlerinin sürdürülmesi için Dünya Bankası projesi kapsamında Ukrayna'nın bütçesine doğrudan destek sağlanacağı aktarıldı.

Açıklamada, ABD Uluslararası Kalkınma Ajansı (USAID) tarafından sağlanan fonların, uygun harcamaların Dünya Bankası tarafından doğrulanmasının ardından

Ukrayna hükümetine aktarılacağı kaydedildi.

Dünya Bankası Grubu Başkanı David Malpass, konuya ilişkin açıklamasında, Rusya'nın Ukrayna'da başlattığı savaşta bir yıl geride kalırken dünyanın Ukrayna'ya ve insanlarına verilen korkunç yıkıma tanık olmaya devam ettiğini belirtti.

Malpass, Dünya Bankasının savaşın başlangıcından bu yana Ukrayna'yı desteklemek için toplam 20,6 milyar dolarlık kaynak sağladığını, bunun 18,5 milyar dolarının ödemesinin gerçekleştirildiğini ve 12 milyondan

fazla Ukraynalıya ulaştığını kaydetti. Acil onarım projeleri aracılığıyla Ukrayna halkını desteklemeye devam edeceklerini vurgulayan Malpass, toparlanma ve yeniden inşa çabaları için de hükümetle koordinasyon halinde olmaya devam edeceklerini belirtti.